

TABLICE SKRÓCONE I WYKAZY DZIAŁÓW UKD W BIBLIOTECE NARODOWEJ

Anna Marsula
Biblioteka Narodowa, Pracownia UKD

Konferencja *Deskryptory Biblioteki Narodowej*
Warszawa, 20-21 kwietnia 2015 r.

Rodzaje tablic UKD

- wydanie pełne
- wydanie pośrednie
- wydanie skrócone
- wydanie bardzo skrócone (skondensowane)
- wydanie specjalne (branżowe)

Wydania pełne

- zawierają wszystkie symbole UKD obowiązujące w dniu zakończenia ich opracowania
- identyczne we wszystkich krajach (wydania międzynarodowe)

Wydania pośrednie i skrócone

Wydanie pośrednie

- 30% wydania pełnego tablic

Wydanie skrócone

- najbardziej popularny wariant tablic
- 10% wydania pełnego tablic

Wydanie bardzo skrócone (skondensowane)

- 2% wydania pełnego tablic

Wydanie specjalne (branżowe)

- obejmuje działy UKD podstawowe dla danej branży, podane w brzmieniu wydania pełnego
- dziedziny pokrewne w wyborze w zależności od potrzeb wydawcy
- dziedziny peryferyjne podane w dużym skrócie
- pozostałe działy w wydaniach specjalnych są pominięte

Wydania narodowe tablic UKD

- Prawa autorskie do UKD posiada Konsorcjum UKD – **UDC Consortium** w Hadze
<http://www.udcc.org/>
- Zawiera umowy licencyjne z wydawcami tablic z całego świata

Master Reference File

- MRF – plik wzorcowy (baza komputerowa) symboli UKD opracowywany przez Konsorcjum UKD
- zawiera ponad **70.000** symboli z odpowiednikami słownymi w języku angielskim
- podstawa wszystkich wydań tablic UKD
- systematycznie rewidowany i uzupełniany
- *Extensions and corrections to the UDC* – rocznik Konsorcjum UKD zawierający zmiany w MRF

Wydanie skrócone w Polsce

- *Skrót klasyfikacji dziesiętnej* / oprac. Heinrich Günther. Warszawa, 1938 – FID 181a
- Tablice skrócone UKD FID 424 (1969 r.)
- Tablice skrócone UKD FID 546 (1978 r.)
- Tablice skrócone UKD FID 667 (1988 r.)
- **Tablice skrócone UDC-P022** (1997 r.)
- **Tablice skrócone UDC-P058** (2006 r.)

Tablice skrócone opracowane w BN

UDC-P022

- „PB” 1998–2006 r.
- **4.904** symbole główne
- **1.041** symboli poddziałów wspólnych

Tablice skrócone opracowane w BN

UDC-P058

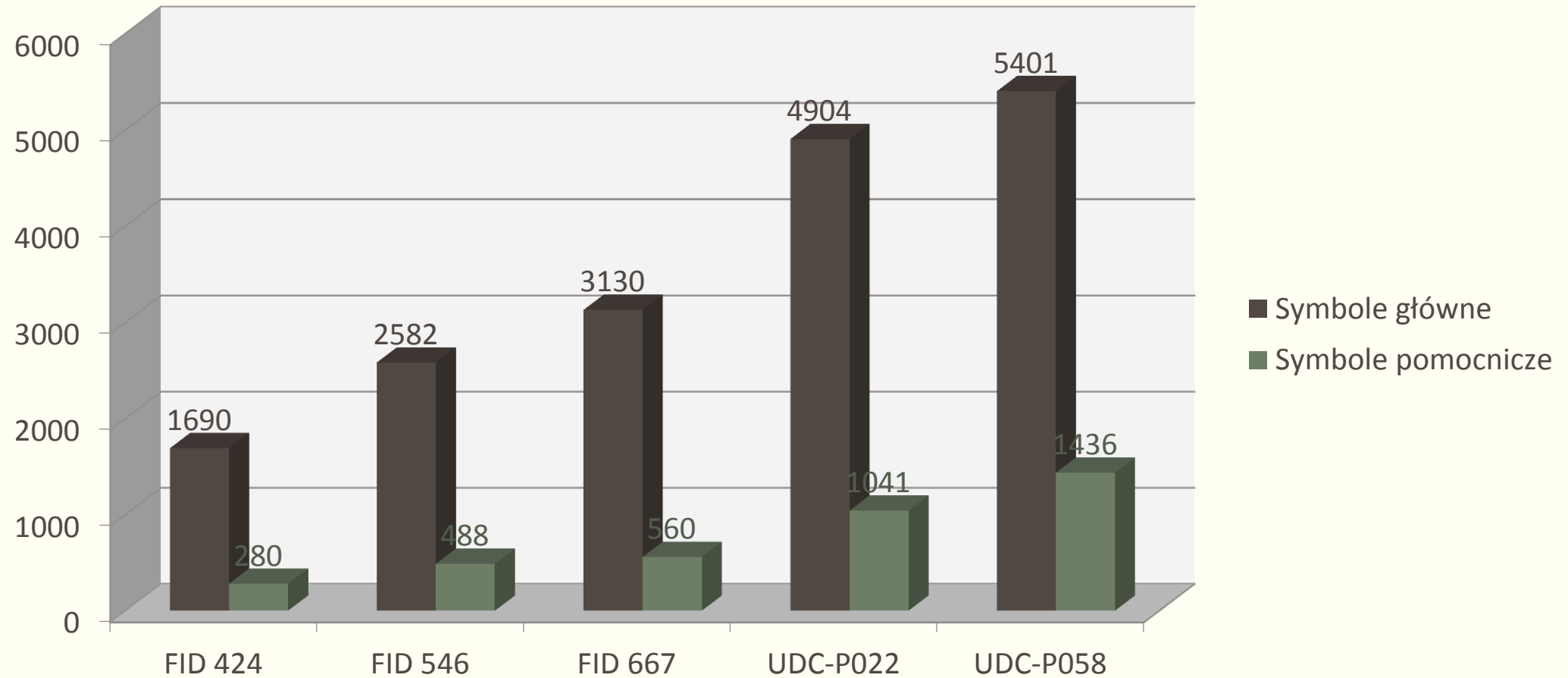
- „PB” od 2007 r.
- **5.401** symboli głównych
- **1.436** symboli poddziałów wspólnych

Tablice skrócone UKD

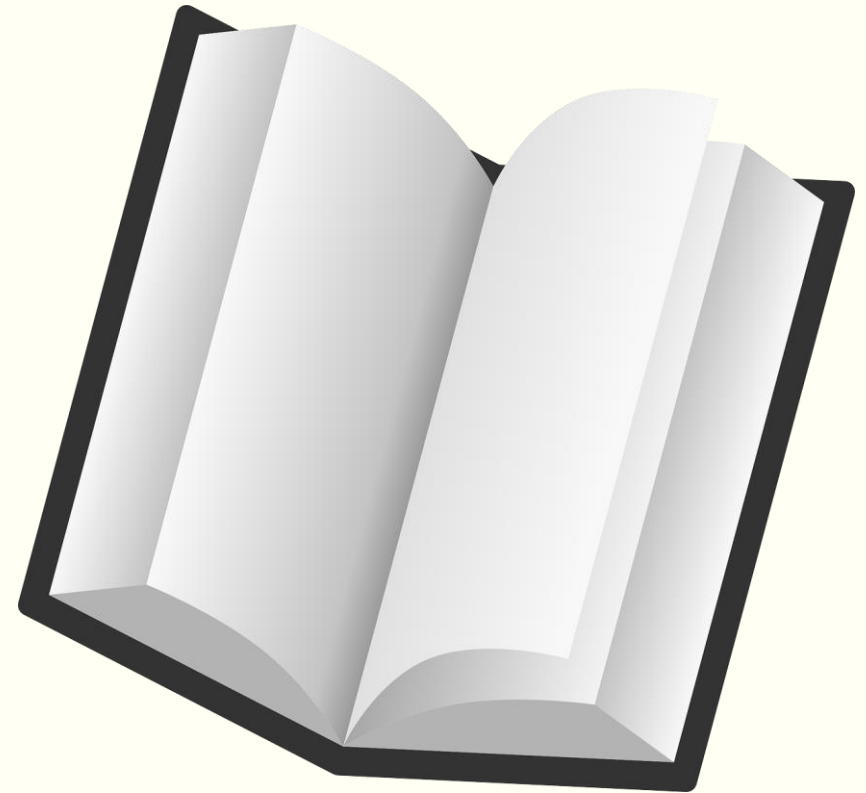
Wydanie tablic	Symbole główne	Symbole pomocnicze
FID 424	1.690	280
FID 546	2.582	488
FID 667	3.130	560
UDC-P022	4.904	1.041
UDC-P058	5.401	1.436

Tablice skrócone UKD

TABLICE SKRÓCONE UKD (~2017)

<http://pixabay.com>

Tablice skrócone UKD (~2017)

Założenia:

- proporcjonalność w rozbudowie symboli
- rozbudowanie poddziałów analitycznych
- rozszerzenie not stosowania
- duża ilość przykładów
- zwiększenie liczby odsyłaczy

Tablice skrócone UKD (~2017)

Działy przejrzane (po konsultacji z Zespołem ds. UKD):

- **159.9** Psychologia
- **316** Socjologia
- **338.48** Turystyka
- **37** Oświata
- **91** Geografia

<http://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/zapis-pionowy-ukd>

159.9 Psychologia

159.9 Psychologia

Psychologię różnych kategorii osób, z wyłączeniem kategorii wieku i płci, klasyfikuje się z pomocą podziału wspólnego osób **-05** (Tablica 1k), np.:

159.9-056.24 Psychologia chorych

159.9-058.51 Psychologia bezdomnych

zob. też

159.922.7 *Psychologia dziecka*

159.922.8 *Psychologia młodzieży*

159.9 Psychologia

159.922.1 Psychologia płci

Np.:

159.922.1-055.1 Psychologia mężczyzn

159.922.1-055.2 Psychologia kobiet

159.9 Psychologia

159.922.2 Wpływ środowiska naturalnego i społecznego

W tym: Wpływ miejsca zamieszkania. Wpływ otoczenia (sąsiedzi, znajomi, współpracownicy, rówieśnicy)

159.922.3 Wpływ pochodzenia. Dziedziczenie zdolności umysłowych

W tym: Dziedziczenie cech i obciążeń

NU 159.922.2/.3 Wpływ środowiska naturalnego i społecznego. Wpływ pochodzenia. Dziedziczenie zdolności umysłowych

W tym: Wpływ miejsca zamieszkania. Dziedziczenie cech i obciążeń

159.9 Psychologia

159.922.5 Wpływy właściwości somatycznych

W tym: Wzrost. Zachowanie się (gesty, mimika, odruchy). Deformacje

159.922.6 Wpływ wieku

159.922.62 Dojrzałość. Psychologia ludzi w wieku średnim

159.922.63 Starość. Starzenie się. Psychologia ludzi starych

159.9 Psychologia

159.944 Wydajność i zmęczenie. Efektywność

159.961 Parapsychologia. **Zjawiska paranormalne i ich badanie**

W tym: Halucynacje. Iluzje. Telepatia. Jasnowidztwo. Eksterioryzacja, doświadczenie poza ciałem. **Doświadczenie śmierci, śmierć kliniczna**

316 Socjologia – najważniejsze zmiany*

*Prezentowany tekst jest wstępnym przeglądem symboli do tablic skróconych UKD, których wydanie planowane jest na 2017 r. Symbole będą zatem obowiązywać od chwili wydania nowych tablic.

<http://pixabay.com/>

316 Socjologia

Zmienione działy:

316.344 Zróżnicowanie społeczne według specyficznych kryteriów

NU 316.344-05...

316.36 Małżeństwo i rodzina

NU 316.8...

316.344... Zróżnicowanie społeczne...

316.344.2 Zróżnicowanie społeczne zależne od czynników ekonomicznych

W tym: Zróżnicowanie społeczne zależne od statusu ekonomicznego, dochodu i bogactwa.
Zróżnicowanie społeczne zależne od zawodu i zatrudnienia

316.344.3 Zróżnicowanie społeczne zależne od wykształcenia i wiedzy

W tym: Intelktualiści. Piśmienni. Niepiśmienni. Zróżnicowanie społeczne zależne od kwalifikacji i wykształcenia

316.344.4 Zróżnicowanie społeczne zależne od autorytetu i władzy

W tym: Elity. Klasy i warstwy rządzące. Klasy i warstwy uciemiężone

316.344... Zróżnicowanie społeczne...

316.344.5 Zróżnicowanie społeczne zależne od statusu prawnego, np. praw obywatelskich, wolności osobistej, przywilejów

316.344.6 Zróżnicowanie społeczne zależne od zdrowia i zdolności do pracy

316.344.7 Warstwa marginesu społecznego. Warstwy i grupy wyobcowane i wykluczone

316.344.8 Zróżnicowanie społeczne zależne od samoidentyfikacji

316.36 Małżeństwo i rodzina

316.36 Małżeństwo i rodzina

316.361 Zaślubiny. Małżeństwo. Związek. Współzamieszkiwanie

W tym: Typy małżeństw, związków, współzamieszkiwania. Związki pozaprawne. Małżeństwa ze względu na liczbę małżonków. Monogamia. Poligamia. Małżeństwa pomiędzy partnerami o różnej religii, kulturze i pochodzeniu etnicznym. Małżeństwa mieszane. Związki jednopłciowe

316.36 Małżeństwo i rodzina

316.362 Rodzina

316.362.1 Relacje w obrębie rodziny

316.362.3 Typy rodzin

W tym: Rodzina niepełna. Samotni ojcowie. Samotne matki. Przybrana rodzina

316.362.4 Wielkość rodziny. Planowanie rodziny

W tym: Rodzina adopcyjna

316.362.5 Rodziny bezdzietne

316.36 Małżeństwo i rodzina

316.363 Rozpad małżeństwa lub związku

W tym: Śmierć partnera. Wdowieństwo. Porzucenie. Separacja. Rozwód

316.366 Celibat. Panieństwo. Kawalerstwo

316.367 Praktyki i relacje seksualne

W tym: Stosunki heteroseksualne. Kazirodstwo. Stosunki homoseksualne

338.48 Turystyka – najważniejsze zmiany*

*Prezentowany tekst jest wstępnym przeglądem symboli do tablic skróconych UKD, których wydanie planowane jest na 2017 r. Symbole będą zatem obowiązywać od chwili wydania nowych tablic.

<http://pixabay.com>

338.48 Turystyka

338.48-1/-6 Poddziały analityczne do symbolu **338.48** Turystyka

338.48-1 Aspekty organizacyjne turystyki

338.48-2 Turystyka ze względu na odbiorcę usług

Rozbudowa za pomocą poddziałów wspólnych **-05** Osoby, np.:

338.48-2-053.6 Turystyka młodzieżowa

338.48-2-053.9 Turystyka seniorów

338.48-2-056.26 Turystyka niepełnosprawnych fizycznie

338.48-3 Turystyka ze względu na porę roku, czas trwania itp.

338.48 Turystyka

338.48-4 Turystyka ze względu na przeznaczenie (miejsce, odległość)

Rozbudowa za pomocą poddziałów wspólnych miejsca **(1/9)**, np.:

338.48-4(15) Turystyka kosmiczna

338.48-5 Turystyka ze względu na typ aktywności

W tym: Turystyka przygodowa

338.48-53 Zajęcia rekreacyjne inne niż sport

Rozbudowa przez zestawienie za pomocą dwukropka z odpowiednimi symbolami, np.:

338.48-53:63 Agroturystyka

338.48-53:791.7 Parki tematyczne

37 Oświata

– najważniejsze zmiany*

*Prezentowany tekst jest wstępnym przeglądem symboli do tablic skróconych UKD, których wydanie planowane jest na 2017 r. Symbole będą zatem obowiązywać od chwili wydania nowych tablic.

<http://pixabay.com>

37 Oświata

37.01 Podstawy wychowania i nauczania (materialne, teoretyczne, filozoficzne itd.)

37.02 Ogólne zagadnienia dydaktyki i metodyki

W tym: Sposoby i zasady poszczególnych teorii i systemów. Zasady dydaktyczne. Zasady nauczania)

37.04 Wychowanie ze względu na wychowanków, uczniów. Poradnictwo

W tym: Czas trwania wychowania i kształcenia. Podział roku szkolnego. Trymestry. Semestry

37 Oświata

37.06 Problemy społeczne w edukacji. Kontakty personalne. Relacje

W tym: Stosunki między placówkami oświatowymi i wychowankami. Relacje uczeń-szkoła. Stosunki między placówkami oświatowymi a byłymi wychowankami. [Absolwenci szkół. Koła absolwentów](#)

37.07 Problemy zarządzania placówkami oświatowymi

NU *Zarządzanie placówkami oświatowymi. Administracja szkolna*

W tym: Stosunki z innymi instytucjami

37 Oświata

377.3 Szkoły zawodowe (zasadnicze, średnie)

Typ szkoły określa się, dodając po dwukropku odpowiedni symbol, np.:

377.3:33 Szkoły ekonomiczne

377.3:63 Szkoły rolnicze

377.3:64 Szkoły gastronomiczne

377.3:69 Szkoły budowlane

37 Oświata

378.01/.09 Poddziały analityczne do symbolu 378 Szkolnictwo wyższe, np.:

378.014 Polityka w zakresie szkolnictwa wyższego

378.014.54 Ekonomia szkolnictwa wyższego. **Finansowanie szkolnictwa wyższego. Stypendia. Granty. Dotacje**

378.014.6 Kontrola jakości w szkolnictwie wyższym

NU 378.014.3 *Reforma szkolnictwa wyższego*

NU 378.014.542 *Planowanie w zakresie szkolnictwa wyższego. Planowanie liczby absolwentów i nauczycieli akademickich*

NU 378.014.543 *Finansowanie szkolnictwa wyższego*

NU 378.014.543.3 *Pomoc finansowa dla studentów. Stypendia. Granty*

NU 378.014.543.5 *Opłata (czesne) za studia*

NU 378.014.553 *Autonomia szkolnictwa wyższego*

37 Oświata

378.4/.6 Uniwersytety. Wyższe szkoły fachowe (specjalne)

Np.:

378.4/.6:62 Politechnika

378.4/.6:63 Akademia rolnicza

Albo

378 Uniwersytety. Wyższe szkoły fachowe (specjalne)

Np.:

378:62 Politechnika

378:63 Akademia rolnicza

91 Geografia – najważniejsze zmiany*

*Prezentowany tekst jest wstępnym przeglądem symboli do tablic skróconych UKD, których wydanie planowane jest na 2017 r. Symbole będą zatem obowiązywać od chwili wydania nowych tablic.

<http://pixabay.com>

91 Geografia

91 Geografia. **Geograficzne badanie Ziemi i poszczególnych krajów.** Podróże.
Geografia regionalna

zob. też

308 *Socjografia*

528 *Geodezja. Miernictwo. Fotogrametria. Kartografia*

55 *Nauki o Ziemi. Geologia i nauki pokrewne*

910 Zagadnienia ogólne geografii. Geografia jako nauka. Opisy podróży i odkryć

Np.:

910:004.65 System Informacji Geograficznej (GIS)

NU 528.9-5:001.102-048.44:004.42

91 Geografia

911 Geografia ogólna. Nauka o czynnikach geograficznych (geografia systematyczna). Geografia teoretyczna

911.2 Geografia fizyczna. Fizjografia...

911.3 Geografia człowieka (geografia kulturowa). Geografia czynników kulturotwórczych...

91 Geografia

911.37 Osadnictwo. Geografia osadnictwa

Geografię osadnictwa w odniesieniu do poszczególnych regionów i krajów klasyfikuje się poprzedzając symbol 911.37 odpowiednim symbolem z działu 913(4/9), np.:

913(438):911.375 Geografia osadnictwa miejskiego w Polsce

zob. też

71 *Planowanie przestrzenne. Urbanistyka. Kształtowanie krajobrazu*

91 Geografia

911.373 Osadnictwo wiejskie. Geografia osadnictwa wiejskiego

zob. też

711.3 Planowanie terenów wiejskich

911.375 Osadnictwo miejskie. Geografia osadnictwa miejskiego

zob. też

711.4 Urbanistyka. Planowanie miast. Aglomeracja

91 Geografia

911.5/.9 Geografia teoretyczna

W tym: Geografia typologiczna (badania geograficzne typów krajobrazu)

zob. też

712 *Architektura terenów zielonych. Krajobraz naturalny i kształtowany. Parki. Ogrody*

911.53 Krajobraz kulturowy

91 Geografia

913(2) Geografia regionów fizycznogeograficznych

Dalszy podział za pomocą rozbudowy symbolu poddziału wspólnego miejsca **(2)**, np.:

913(23) Geografia gór

913(26) Geografia oceanów i mórz

91 Geografia

913(4/9) Geografia poszczególnych krajów świata nowożytnego
Rozbudowa za pomocą poddziałów wspólnych miejsca (4/9), np.:

913(44) Geografia Francji

913(450-751) Parki narodowe we Włoszech

913(4) Geografia Europy

913(438) Geografia Polski

913(5) Geografia Azji

91 Geografia

913(6) Geografia Afryki

913(7/8) Geografia Ameryki

913(7) Geografia Ameryki Północnej i Środkowej

913(8) Geografia Ameryki Południowej

913(9) Geografia regionów Południowego Pacyfiku i Australii. Geografia Arktyki i Antarktyki

WYKAZY DZIAŁÓW
WEDŁUG UKD
W BIBLIOTECE NARODOWEJ

Wykazy działów wg UKD w BN

- „Przewodnik Bibliograficzny”
- „Bibliografia Wydawnictw Ciągłych Nowych, Zawieszonych i Zmieniających Tytuł”
- „Bibliografia Zawartości Czasopism” i projekt Merkuriusz
- „Bibliografia Dokumentów Elektronicznych”
- „Bibliografia Dokumentów Kartograficznych”
- Archiwum Czesława Miłosza
- Polonica Zagraniczne

„Przewodnik Bibliograficzny”

- Od 1949 r. opisy dokumentów w „PB” klasyfikowane wg UKD
- Od 1986 r. układ działowy „PB” wg UKD
- Od 2007 r. tablice skrócone **UDC-PO58**
- Od 2011 r. zapis pionowy UKD
- 71 działów w Wykazie

<http://www.bn.org.pl/katalogi-i-bibliografie/bibliografia-narodowa/przewodnik-bibliograficzny/numery-do-pobrania>

„Bibliografia Wydawnictw Ciągłych”

- Układ działowy wg UKD od 2009 r.
- Układ oparty na zasobie tablic skróconych P058
- Zapis pionowy od 2011 r.
- Stosuje się tylko symbole z Wykazu działów
- 89 działów w Wykazie
- Poddział wspólny formy **(05)**

<http://www.bn.org.pl/katalogi-i-bibliografie/bibliografia-narodowa/bibliografia-wydawnictw-ciaglych-nowych,-zawieszonych-i-zmieniajacych-tytul/numery-do-pobrania>

„Bibliografia Zawartości Czasopism”

- Od nr 1/2010 układ wg UKD
- Zapis pionowy od 2013 r.
- Od 2015 r. układ tożsamy z wykazem działów dla projektu „Merkuriusz”
- Stosuje się tylko symbole z Wykazu działów
- Poddział wspólny formy **(045/046)**

<http://www.bn.org.pl/katalogi-i-bibliografie/bibliografia-narodowa/bibliografia-zawartosci-czasopism/numery-do-pobrania>

Merkuriusz

- Wykaz opracowany w 2014 r. przez Pracownię UKD we współpracy z Zespołem Zadaniowym Mercuriusz oraz Biblioteką Główną Politechniki Warszawskiej
- Stosuje się tylko symbole z Wykazu działów
- **216** działów w Wykazie
- Poddział wspólny formy **(045/046)**

- Zespół Zadaniowy Mercuriusz zajmuje się opracowaniem opisów bibliograficznych artykułów opublikowanych w latach 2002-2014 na łamach polskich czasopism naukowych znajdujących się na liście publikowanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zgodnie z założeniami projektu

„Bibliografia Dokumentów Elektronicznych”

- Układ wg UKD od 2009 r.
- Wykaz działów podobny do Wykazu „PB” (niewielkie zmiany)
- Od 2011 r. zapis pionowy
- Stosuje się tylko symbole z Wykazu działów
- 55 działów w Wykazie
- Poddział wspólny formy **(0.034)**

<http://www.bn.org.pl/katalogi-i-bibliografie/bibliografia-narodowa/bibliografia-dokumentow-elektronicznych/numery-do-pobrania>

„Bibliografia Dokumentów Kartograficznych”

- Układ wg UKD od 2009 r.
- Stosuje się tylko symbole z Wykazu działów
- 39 działów
- Symbol **912** Mapy. Dokumenty kartograficzne z dodanym poddziałem wspólnym miejsca i poddziałem wspólnym formy (**084.3**)
- Dla nazw województw użyto podziału alfabetycznego – skrótu nazwy danego województwa wg Kodu ISO 3166-2:PL (oznaczającego jednostki podziału terytorialnego w Polsce)

<http://www.bn.org.pl/katalogi-i-bibliografie/bibliografia-narodowa/bibliografia-dokumentow-kartograficznych/numery-do-pobrania>

Archiwum Czesława Miłosza

- Wykaz opracowany w 2014 r.
- Stosuje się tylko symbole z Wykazu działów
- 16 działów UKD
- Poddział wspólny formy (**0:099.5MIŁOSZ**)

„Polonica zagraniczne”

- Układ wg UKD od 2014 r.
- Stosuje się tylko symbole z Wykazu działań
- 50 działań
- Poddział wspólny formy **(0.054)**

Indeks UKD w OPAC

KATALOGI BIBLIOTEKI NARODOWEJ

OGRANICZ / SORTUJ

UKD

3

Wyszukiwanie w całej bazie

Domyślnie

Sortuj

Szukaj

Limituj wyszukiwanie do dostępnych pozycji

Liczba wyników ograniczona do 32000

Wyniki [1](#) [2](#) [3](#) [4](#) [5](#) [6](#) [7](#) [8](#) [9](#) [10](#) [11](#) ... [32](#) >>

ZAPISZ ZAZNACZONE

ZAPISZ WSZYSTKIE

ZAPISZ DO MOJEJ LISTY

L.p.	✓	UKD (1-50 z 1575)	Rok	# 32000 Znalezione
1	☐	3		349
2	☐	3(0:099.5MIŁOSZ)		40
3	☐	3(0.034)		14
4	☐	3(0.054)		27
5	☐	3(045/046)		180
6	☐	3(05)		25
7	☐	3-027.21		11
8	☐	3-027.21:172:272		206

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ!

a.marsula@bn.org.pl
